

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1923 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar.

(3:de avd.)

1:o I den till riksdagen den 8 januari 1923 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1923—1924 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln föreslagit riksdagen (punkt 10 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden nämnda dag) att *dels* godkänna av departementschefen framlagt förslag till stat för justitiekanslersexpeditionen att tillämpas från och med budgetåret 1923—1924, *dels ock* i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till justitiekanslersexpeditionen med 46,400 kronor.

Justitiekanslersexpeditionen.
[10.*]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 14 och 15 i statsrådsprotokollet.

För justitiekanslersexpeditionen är fastställd att gälla från och med år 1922 följande

Utskottets yttrande.

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	38,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.		
förslagsanslag, högst	»	7,300
Renskrivning, förslagsanslag	»	1,200

Summa kronor 48,200.

I enlighet härmed hava för justitiekanslersexpeditionen beviljats förslagsanslag för år 1922 med 48,200 kronor och för första halvåret 1923 med halva denna summa eller 24,100 kronor.

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 6 saml. 18 häft. (Nr 24.)

Det av departementschefen nu framlagda förslaget till ny stat för budgetåret 1923—1924 äger följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	38,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag.....	»	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ...	»	5,500
Renskrivning, förslagsanslag	»	1,200
		<hr/>
	Summa kronor	46,400.

Såsom av ovanstående framgår, innebär departementschefens föreliggande förslag vid jämförelse med den nu gällande staten en nedsättning av den för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. upptagna anslagsposten, 7,300 kronor, med 1,800 kronor till 5,500 kronor.

Den sålunda ifrågasatta nedsättningen av nämnda anslagspost är föranledd därav, att departementschefen vid densamma beräkande utgått från, att den granskning av fånglistorna, som för närvarande sker hos justitiekanslersämbetet, skulle kunna upphöra, på grund varav arvodet till en av de nuvarande båda amanuenserna vid ämbetet syntes kunna inbesparas. Enligt vad till utskottets kännedom kommit, har emellertid departementschefen numera funnit den sålunda föreslagna anordningen icke böra fullföljas.

På grund härav skulle det visserligen kunna ifrågasättas, huruvida icke anslaget till justitiekanslersexpeditionen borde bibehållas vid dess nuvarande storlek.

Då emellertid utskottet i allt fall — på sätt den i statsrådsprotokollet omnämnda granskningsnämnden uttalat — ansett anslaget kunna begränsas till det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 8 januari 1923 framlagda förslaget till stat för justitiekanslersexpeditionen att tillämpas från och med budgetåret 1923—1924; samt

b) i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till *justitiekanslersexpeditionen* med 46,400 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att
dels godkänna av departementschefen framlagt förslag till ny stat för
 nedre justitierevisionen att tillämpas från och med budgetåret 1923—1924;
dels i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till nedre
 justitierevisionen med 431,000 kronor;

dels ock medgiva, att till den protokollssekreterare, som kan bli va
 förordnad att förestå en nyinrättad central avdelning av nedre justitie-
 revisionens kansli, må, utöver det arvode, som kan tillkomma honom
 såsom biträdande vid mottagning av veckomål, från det i nedre justitie-
 revisionens stat upptagna anslaget till icke-ordinarie befattningshavare
 m. m. utbetalas ett ytterligare årligt arvode å 500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 17
 —19 i statsrådsprotokollet.

Nedre
 justitie-
 revisionen.
 [14.]

Från och med år 1922 gäller för nedre justitierevisionen följande
 ordinarie

Utskottets
 yttrande.

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	381,500
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	10,000
Arvoden å 500 kronor till den revisionssekreterare, som av Kungl. Maj:t förordnas att vara ordförande i nedre justitierevisionen, till den protokollssekreterare, som biträder vid mottagning av veckomål, samt till den registrator, som ombesörjer verkets ekonomi och upp- börd m. m., förslagsanslag, högst	»	1,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag, högst	»	43,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	»	5,000

Summa kronor 441,000.

Den av Kungl. Maj:t för budgetåret 1923—1924 nu föreslagna staten
 för nedre justitierevisionen är av följande lydelse:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	381,500
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	10,000
Arvoden å 500 kronor till den revisionssekreterare, som av Kungl. Maj:t förordnas att vara ordförande i nedre justitierevisionen, till den protokollssekreterare, som		

biträder vid mottagning av veckomål, samt till den registrator, som ombesörjer verkets ekonomi och upp- börd m. m.	kronor	1,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	33,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	»	5,000
		Summa kronor 431,000.

Den sålunda föreslagna staten skiljer sig, såsom av ovanstående framgår, från den nu gällande därutinnan, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. nedsatts från 43,000 kronor med 10,000 kronor till 33,000 kronor. Nedsättningen är för-
anledd därav, att viss omorganisation av nedre justitierevisionens kansli blivit av Kungl Maj:t ifrågasatt.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, har nämligen, med hänsyn till att den nuvarande anordningen med amanuens tjänster inom justitierevisionsexpeditionen befunnits olämplig, inom justitiedepartementet upprättats en promemoria med förslag till ny organisation av de för utförande av amanuensernas göromål erforderliga arbetskrafter samt till en del i samband därmed stående åtgärder, allt i syfte att söka nedbringa justitierevisionens nuvarande anslag till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.

Det i nämnda promemoria utarbetade förslaget till omorganisation går i huvudsak ut därpå, att — med avskaffande av de å revisionssekreterarrotlarna indelade amanuenserna — inom justitierevisionens kansli skulle bildas en central avdelning. Som föreståndare å denna avdelning skulle placeras den protokollssekreterare, som enligt nuvarande arbetsordning har att biträda den revisionssekreterare, som har mottagning av veckomål. Å den nybildade centrala kansliavdelningen skulle vidare tjänstgöra dels två tjänstemän med heltidstjänstgöring — förslagsvis benämnda andre protokollssekreterare — i ställning motsvarande statsdepartementens andre kanslisekreterare, dels en amanuens, dels ock erforderligt antal kvinnliga kontorsbiträden. Härtill skulle komma, så länge revisionen åtnjöte tillfällig förstärkning av sina arbetskrafter, ytterligare en amanuens.

Enligt det framställda förslaget skulle vidare till föreståndaren för avdelningen ifråga utgå ett särskilt årligt arvode utöver det, som enligt den ordinarie staten skulle tillkomma honom såsom protokollssekreterare å mottagningsroteln och skulle härjämte medel erfordras till två kontorsbiträden utöver dem, som för närvarande äro i revisionen anställda.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande inför Kungl. Maj:t hade, enligt vad statsrådsprotokollet jämväl utvisar, nämnda promemoria

remitterats till nedre justitierevisionen för yttrande och ansåg departementschefen sig icke kunna taga definitiv ståndpunkt till det väckta omorganisationsförslaget, innan svar å remissen ingått.

Enligt vad utskottet inhämtat, hava inom nedre justitierevisionen skiljaktiga meningar gjort sig gällande rörande lämpligaste sättet för omorganisationens genomförande. Då det emellertid icke synes nödigt, att riksdagen nu intager ställning till denna fråga, och då i varje fall omorganisationen bör kunna genomföras inom den ram, som uppdragits genom anslagets ifrågasatta begränsning, får utskottet, som i övrigt icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden den 8 januari 1923 framlagda förslaget till ny stat för nedre justitierevisionen att tillämpas från och med budgetåret 1923—1924;

b) i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *nedre justitierevisionen* med 431,000 kronor; samt,

c) medgiva, att till den protokollssekreterare, som kan bliva förordnad att förestå en nyinrättad central avdelning av nedre justitierevisionens kansli, må, utöver det arvode, som kan tillkomma honom såsom biträdande vid mottagning av veckomål, från det i nedre justitierevisionens stat upptagna anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. utbetalas ett ytterligare årligt arvode å 500 kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att för tillfällig förstärkning av nedre justitierevisionens arbetskrafter med fyra tillförordnade revisionssekreterare, en tillförordnad protokollssekreterare, en amanuens och två tillförordnade skrivbiträden för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 54,250 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 20—22 i statsrådsprotokollet.

Efter framställning av Kungl. Maj:t har riksdagen å extra stat för ett vart av åren 1916—1922 samt 1923 års första halvår beviljat

*Tillfällig
förstärkning
av arbets-
krafterna
i nedre
justitie-
revisionen.*

[16.]

medel för tillfällig ökning av nedre justitierevisionens arbetskrafter med fyra tillförordnade revisionssekreterare, en tillförordnad protokollssekreterare, två amanuenser och två tillförordnade skrivbiträden. Anslaget har för tiden från och med år 1922 upptagits till 64,160 kronor för helt år räknat.

På grund av den omändring av nedre justitierevisionens kansli, som under nästföregående punkt omnämns, har departementschefen ansett förstärkningen av amanuenskrafterna kunna inskränkas till allenast en amanuens emot för närvarande tvenne. Med hänsyn härtill och då, enligt vad riksdagen redan beslutat, de avlöningsförhöjningar, vartill icke-ordinarie befattningshavare kunna vara berättigade, skola bestridas från särskilt anslag, uppfört under sjunde huvudtiteln, har nu förevarande anslag för budgetåret 1923—1924 begränsats till 54,250 kronor.

Utskottets
yttrande.

Den i ärendet förebragta utredningen har utskottet ansett ådaga lägga nödvändigheten av, att nedre justitierevisionen för budgetåret 1923—1924 erhåller den tillfälliga förstärkning av arbetskrafterna, som av Kungl. Maj:t föreslagits. Utskottet får dock uttala den förväntan, att arbetet i revisionen så ordnas, att om möjligt anslag av ifrågasvarande art hädanefter icke måtte bliva erforderligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för tillfällig förstärkning av nedre justitierevisionens arbetskrafter med fyra tillförordnade revisionssekreterare, en tillförordnad protokollssekreterare, en amanuens och två tillförordnade skrivbiträden för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 54,250 kronor.

Expeditions-
vakt å extra
stat i nedre
justitie-
revisionen.

[17.]

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att till avlöande av en expeditionsvakt å extra stat i nedre justitierevisionen för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 2,364 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 22 i statsrådsprotokollet.

Till avlöande av en extra expeditionsvakt i nedre justitierevisionen har för vart och ett av åren 1913—1922 samt första halvåret 1923 av riksdagen anvisats medel, för tiden från och med år 1922 med ett belopp av 2,364 kronor för år.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till avlönande av *en expeditionsvakt å extra stat i nedre justitierevisionen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 2,364 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) att för tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter för budgetåret 1923—1924 bevilja ett extra anslag å 217,750 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 30—33 i statsrådsprotokollet.

Tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter.
[28.]

I hovrätterna finnas för närvarande följande antal ordinarie divisioner, nämligen i Svea hovrätt åtta, i Göta hovrätt fyra och i hovrätten över Skåne och Blekinge två. Härutöver äro för närvarande verksamma vid Svea hovrätt från och med år 1921 en och sedan början av 1922 års höstsession ytterligare en extra division, vid Göta hovrätt sedan början av höstsessionen 1918 en och sedan början av höstsessionen 1922 ytterligare en extra division samt i hovrätten över Skåne och Blekinge sedan början av år 1919 en extra division.

Medel till en extra division vid en var av de tre hovrätterna hava intill utgången av 1923 års första halvår beviljats av riksdagen. Beslut om inrättandet av de från och med början av 1922 års höstsession i Svea och Göta hovrätter arbetande båda extra divisionerna fattades den 7 juli 1922 av Kungl. Maj:t, därvid Kungl. Maj:t bestämde, att de nya extra divisionerna skulle vara i verksamhet tillsvidare allenast till och med den 15 mars 1923. Tillika förordnades — i enlighet med vad i flera liknande fall förut ägt rum — att kostnaderna för dessa två divisioner under sagda tid skulle bestridas från andra huvudtitelns allmänna besparingar.

I motiveringen till förevarande anslagsäskande har departementschefen bl. a. uttalat, att han ännu icke intagit någon definitiv ståndpunkt till frågan i vilken utsträckning hovrätterna borde förstärkas med extra arbetskrafter. Han hade ansett, att vad man framför allt borde inrikta sig på vore att genom vidtagande av lämpliga åtgärder söka dels av hovrätterna i deras ordinarie sammansättning utvinna en mot den årliga tillströmningen av mål svarande arbetsprodukt och dymedelst förhindra

Utskottets yttrande.

uppkomsten av nya balanser, dels i görligaste mån påskynda avarbetandet av bestående balanser med anlåtande av extra arbetskrafter. I sådant syfte hade departementschefen låtit i justitiedepartementet upprätta en promemoria med förslag till vissa organisatoriska ändringar rörande hovrätterna jämte beräkningar över den tid, de extra divisionerna ytterligare skulle behöva vara i verksamhet för balansernas avarbetande. Över denna promemoria, som även innehölle förslag till vissa författningsändringar, ägnade att minska tillströmningen av mål till hovrätterna samt utvinna ökad arbetstid för målens föredragande till slutligt avgörande, hade yttranden från hovrätterna visserligen vid statsverkspropositionens avlåtande inkommit, och Kungl. Maj:t hade redan meddelat vissa organisatoriska bestämmelser rörande hovrätterna att tillämpas från vårsessionens början för bättre utnyttjande av fiskalernas arbetskrafter till uppnående av ökad arbetsprodukt, men tiden hade dock varit alltför knapp, för att departementschefen skulle hava hunnit taga definitiv ståndpunkt till alla de spörsmål, som i promemorian och hovrätternas yttranden berördes.

En tryckt redogörelse för promemorian, hovrätternas yttranden och de av Kungl. Maj:t genom särskilda brev till hovrätterna den 30 december 1922 meddelade organisatoriska bestämmelserna, vilka skola vinna tillämpning tills vidare under första halvåret 1923, har tillställts utskottet. Vidare har till utskottet överlämnats tryckt exemplar av det statsrådsprotokoll, varigenom de i statsverkspropositionen förebådade lagförslagen angående införande av obligatorisk kommunikation av besvärsmål och stämpelavgift för rätt till fullföljd av talan i hovrätt remitterats till lagrådet. I nämnda protokoll finnas intagna statistiska siffror, utvisande antalet till hovrätterna inkomna och där avgjorda mål under de senare åren ävensom där förefintliga balanser å olika slag av mål.

I anslutning till vad sålunda förekommit är, enligt vad utskottet inhämtat, inom justitiedepartementet för närvarande föremål för övervägande frågan, vilka bestämmelser rörande hovrätternas arbetssätt, i händelse av bifall till anslagsäskandet, böra meddelas att gälla från och med den 1 juli 1923. I sådant avseende har meddelats följande:

De bestämmelser, som innehållas i förut omförmälda brev till hovrätterna den 30 december 1922, äro avsedda att även efter den 30 juni 1923 i huvudsak lända till efterrättelse, dock med här nedan nämnda ändringar och tillägg.

I skånska hovrätten skulle, sedan den där för närvarande inrättade extra divisionen upphört, vilket torde komma att äga rum senast från och med den 1 oktober 1923, å vardera av hovrättens två ordinarie

divisioner finnas en extra ledamot samt, i likhet med vad före den 1 januari innevarande år varit fallet, två fiskaler och en biträdande fiskal. I samband härmed torde komma att tagas under övervägande, huruvida ej beträffande arbetssättet vid skånska hovrätten bör införas den anordning, som av Svea hovrätt i av densamma den 2 december 1921 avgivet utlåtande ifrågasatts att gälla vid den föreslagna norrländska hovrätten, eller att vardera sålunda förstärkta divisionen skulle komma att sammanträda varje vecka i regel 5 i stället för, såsom för närvarande är händelsen, 4 dagar samt att presidenten, som för närvarande tjänstgör som ordförande å en av divisionerna, i stället finge sig ålagt att utöva ordförandeskapet å vardera divisionen en dag var vecka, vilken dag det hovrättsråd, som eljest fungerar som ordförande, skulle vara fri från arbete å ämbetsrummet.

I syfte att ytterligare förenkla arbetsmetoderna och bringa dessa i närmare överensstämmelse med vad som kommit till uttryck i under senare tid beträffande andra verk utfärdade instruktioner har vidare tänkts, att vissa ärenden, som för närvarande av hovrätterna handläggas i plenum, skulle kunna överflyttas, vissa grupper att avgöras av hovrätt i dess sammansättning å division och vissa andra grupper att avgöras av vederbörande president ensam.

Under förutsättning att ovan nämnda åtgärder till begränsning av antalet till hovrätterna fullföljda mål samt till lättande i övrigt av hovrätternas arbetsbörda bliva vidtagna, har man tänkt sig, att det hädanefter skulle bliva möjligt för varje hovrätts ordinarie divisioner att årligen i stort sett avgöra ett lika stort antal mål, som under loppet av ett år inkomma till vederbörande hovrätt. I hovrätternas arbetsordningar skulle i anslutning härtill intagas bestämmelser, enligt vilka det som regel skulle åligga hovrätterna att fullgöra en dylik arbetsprestation. Om emellertid under något år antalet inkommande mål skulle väsentligt överstiga vad i den till hovrätterna i ärendet remitterade promemorian förutsatts, skulle det tillkomma Kungl. Maj:t att medgiva den tillfälliga förstärkning av arbetskrafterna, som Kungl. Maj:t kunde finna påkallad.

Att ovanberörda, för närvarande tillämpade organisatoriska bestämmelser med här nämnda ifrågasatta ändringar och tillägg bringas i tillämpning från och med den 1 juli 1923 har synts utskottet icke giva anledning till erinran. Skulle emellertid, på sätt nyss nämnts, antalet inkommande mål under något år väsentligt överstiga vad i den till hovrätterna remitterade promemorian förutsatts, torde enligt utskottets

mening frågan om förstärkning av hovrätternas arbetskrafter böra underställas riksdagens prövning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och då utskottet icke haft något att erinra vare sig mot beräkningen av det för nu ifrågasvarande budgetår äskade anslagsbeloppet eller mot att de båda extra divisioner, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 juli 1922 skola vara till och med den 15 mars 1923 inrättade vid Svea och Göta hovrätter, fortsätta sin verksamhet jämväl därefter till det nya budgetårets början, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter* för budgetåret 1923—1924 bevilja ett extra anslag å 217,750 kronor.

Stockholm den 2 mars 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius, A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. L. Widell, C. G. Ekman, E. A. Hallin* och *P. A. Bergström* samt från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund, O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *S. Bengtsson* i Norup, *J. D. Norman, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Nilsson* i Örebro, *E. Andersson* i Prästbol och *A. Wikström*.
